

سلام افلا

رساله‌ی دوره دکتری در رشته زبان و ادبیات فارسی

بررسی تطبیقی دلالت "عنوان" در شعر شش شاعر

فارسی و عربی معاصر

(نیما، شاملو، شفیعی کدکنی، سیاب، مقالح و درویش)

نگارش

فاطمه بخت

استاد راهنما

سعید بزرگ بیگدلی

استادان مشاور

ناصر نیکوبخت

کبری روشنفکر

آبان ۱۳۹۲

بسمه تعالی

تاییدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از رساله دکتری

خانم: فاطمه بخت رساله: دکتری واحدی خود را با عنوان: بررسی تطبیقی
دلالت عنوان در شعر شش شاعر فارسی و عربی معاصر (نیما، شاملو، شفیعی کدکنی، سیاب، مقال و
درویش)

در تاریخ: ۱۳۹۲/۸/۱۴ ارائه کردند.

اعضای هیات داوران نسخه نهایی این رساله را از نظر فرم و محتوا تایید کرده است و پذیرش آنرا برای

تکمیل درجه دکتری پیشنهاد می کنند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱- استاد راهنمای اصلی	سعید بزرگ بیگدلی	دانشیار	
۲- استاد راهنمای دوم			
۳- استاد مشاور اول	ناصر نیکویخت	دانشیار	
۴- استاد مشاور دوم	کبری روشنفکر	استادیار	
۵- استاد ناظر	حسینعلی قبادی	دانشیار	
۶- استاد ناظر	غلامحسین غلامحسین زاده	دانشیار	
۷- استاد ناظر	محمد غلامرضایی	استاد	
۸- استاد ناظر	سهیلا صلاحی مقدم	دانشیار	
۹- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی	غلامرضا غلامرضا راشید	دانشیار	

آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی

دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجوی مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب و یا نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آیین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب فاطمه بخت دانشجوی رشته زبان و ادبیات فارسی ورودی سال تحصیلی ۱۳۸۷ مقطع دکتری دانشکده علوم انسانی متعهد می شوم کلیه نکات مندرج در آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته‌های علمی مستخرج از پایان‌نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آیین نامه فوق‌الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هرگونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله براساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هرگونه اعتراض را از خود سلب نمودم.»

امضا
تاریخ

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به دفتر «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته زبان و ادبیات فارسی است که در سال ۱۳۹۲ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی آقای دکتر سعید بزرگ بیگدلی و مشاوره آقای دکتر ناصر نیکوبخت و سرکار خانم دکتر کبری روشنفکر از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تادیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶: اینجانب فاطمه بخت دانشجوی رشته زبان و ادبیات فارسی مقطع دکتری تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

امضا
تاریخ

تقدیم بہ:

ہمسرفداکارم کہ ہمیشہ مشعل راہم بودہ

فرزند عزیز و نور چشمم کہ بہشت زندگی من است

مادر عزیزتر از جانم: (مادم، ہستی من ز ہستی تو ست تا ہستم و ہستی دارم ست دوست)

روح پدرم کہ ہمیشہ مرا بہ تحصیل علم و دانش تشویق می کرد

خواهران عزیز و مہربانم

شاد و ستاران علم و دانش

ہمہ می دوستانم و آنانی کہ دوستشان دارم

تقدیر و تشکر

«منت خدای را که توان گام نهادن در این راه را به من عطا نمود و مرا با قطره‌ای از این دریای بیکران آشنا کرد.»

❖ از استاد راهنمای گرامی جناب آقای دکتر سعید بزرگ بیگدلی که با راهنمایی‌های استادانه و صرف وقت بسیار، صبورانه مرا در این راه، هدایت و پدران‌ه راهنمایی کرده‌اند و بسیاری از مشکلات مربوط به رساله و حتی مسائل اداری مربوطه و مشکلات شخصی ام را راهگشا بوده‌اند، صمیمانه تشکر و سپاسگزاری می‌کنم.

❖ از استادان مشاور جناب آقای دکتر ناصر نیکوبخت که زحمت مشاوره این رساله را متقبل شده‌اند و بدون مساعدت ایشان، این رساله به نتیجه مطلوب نمی‌رسید و همچنین سرکار خانم دکتر روشنفر که با راهنمایی‌های ارزنده‌ی خود توجه اینجانب را به این موضوع جلب کرده و همیشه با کمال احترام و صبوری به سؤالاتم پاسخ‌گو بودند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

❖ همچنین از همه‌ی کسانی که مرا در این راه یاری کردند و همه‌ی سروران و عزیزانی که با مطالعه‌ی این پژوهش و بیان خطاها و لغزش‌های موجود، مرا مورد لطف و مرحمت خویش قرار داده‌اند، تشکر می‌کنم. از داوران محترم آقای دکتر حسینعلی قبادی، آقای دکتر غلامحسین غلامحسین زاده، استادان محترم داور و مدعو حاضر در جلسه، آقای دکتر محمد غلامرضایی و خانم دکتر سهیلا صلاحی مقدم به خاطر حضور سبزشان سپاسگزارم. از همه‌ی اساتید که در کلاس‌های درس ایشان کسب علم و دانش کرده، و رهنمودهای آنان، راه توشه زندگی علمی آینده‌ام خواهد بود، قدردانی می‌کنم. همچنین از دوستان عزیز که در تهیه منابع، ویراستاری و یا به هر طریق ممکن مرا یاری داده‌اند، آقایان صلاح جلوخان و امیر فرهنگ‌نیا و خانم زهرا رجبی که با حوصله‌ی زیاد و روی گشاده، پذیرای زحمتهای بنده بوده‌اند سپاسگزارم.

❖ در پایان از همسر عزیز آقای عادل الجبری که فضای زندگی‌مان را برای مطالعات این جانب مهیا کرده، تشکر و سپاسگزاری ویژه می‌کنم.

با آرزوی توفیق برای همه عزیزان

چکیده:

عنوان سابقه‌ای طولانی در آثار ادبی فارسی دارد لیکن در تحقیقات ادبی کمتر به موضوع عنوان و سیر تحول آن در ادب فارسی پرداخته شده است در حالی که در پژوهش‌های زبان و ادبیات عربی این موضوع از سابقه‌ای طولانی برخوردار است.

عنوان ساختاری است که از زبان تشکیل می‌شود و زبان نظامی از نشانه‌ها است که دانش نشانه‌شناسی به بررسی و تحلیل آن می‌پردازد. بنابراین، از دیدگاه نشانه‌شناسان، نشانه‌شناسی مناسب‌ترین رویکردی است که پژوهشگر می‌تواند با استفاده از آن، عنوان را بررسی و تحلیل کند، زیرا که رویکرد نشانه‌شناسی به پژوهشگر این امکان را می‌دهد تا به متن وارد شود و نشانه‌ها به تصاویر و دلالت‌ها را تبدیل کند.

به عقیده‌ی محققان، عنوان یک متن، نخستین اشاره‌ای است که مخاطب متوجه آن می‌شود و کلید دلالت‌گری است که ساختار متن را در یک یا چند کلمه خلاصه می‌کند. و از طریق آن، خواننده به منظور کشف دلالت‌ها و مفاهیم و گشودن رمزها و سمبل‌های آن، وارد اعماق متن می‌شود و امکان شناسایی مضمون متن و رابطه‌ی آن با عنوان را پیدا می‌کند.

روش این تحقیق، توصیفی-تحلیلی با رویکرد نشانه‌شناسی ساختارگرا است که نشانه‌شناسانی مانند پیرس، دوسوسور، فروید، پارت، زنت، گرماس و دیگرانی که به آن در آثار خود پرداخته‌اند، بر این اساس رابطه دال و مدلولی عنوان و محتوا در شعر شش شاعر فارسی و عربی معاصر (نیما، شاملو، شفیعی‌کدکنی، سیاب، مقالح و درویش) بررسی شده است.

در بررسی تطبیقی عنوان‌های شعری مشابه در اشعار شاعران مورد نظر که با مضامین "شب، سرود، رثا و نامه" سروده شده است، انواع دلالت‌های عناوین و رابطه میان عنوان و متن مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است؛ و سرانجام رمز و دلالت عناوین مشابه در این اشعار مشخص شده است.

نتایج به دست آمده از تحقیق، حاکی از آن است که از طریق بررسی یک متن می‌توان به دلالت اصلی عنوان آن دست یافت؛ چون در بیشتر عناوین، ظاهر عنوان با مضمون متن متفاوت است. اما با بررسی و تحلیل متن، رابطه میان عنوان و متن مشخص می‌شود. همچنین در تحلیل عناوین اشعار شاعران مذکور در ابتدا واژه‌های برخی از عناوین با همدیگر یکسان می‌نمود اما با تحلیل و بررسی آنها و رابطه‌شان با متن آشکار شد که دلالت هر عنوانی با عنوان دیگر متفاوت است، بنابراین، می‌توان چنین نتیجه گرفت که در هر متنی عنوان ارتباطی تنگاتنگ و پیوسته با محتوا و مضامین موجود در متن دارد و بدون بررسی و تحلیل در اعماق متن، نمی‌توان به دلالت دقیق یک عنوان دست یافت.

واژگان کلیدی: دلالت عنوان، نشانه‌شناسی ساختارگرایی، شعر معاصر فارسی، شعر معاصر عربی.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	فصل اول: مقدمه و کلیات تحقیق.....
۱-۱	مقدمه.....
۲	۱-۲ بیان مسأله.....
۲	۳-۱ پرسش‌های پژوهش.....
۹	۴-۱ فرضیه‌های پژوهش.....
۹	۵-۱ روش تحقیق.....
۱۰	۶-۱ پیشینه‌ی تحقیق.....
۱۱	۷-۱ هدف‌های پژوهش.....
۲۳	۸-۱ ضرورت انجام تحقیق.....
۲۴	۹-۱ جنبه‌ی نوآوری تحقیق.....
۲۴	۱۰-۱ ساختار پژوهش.....
۲۴	فصل دوم: سیر تحول عنوان؛ نشانه‌شناسی.....
۲۵	۱-۲ مقدمه.....
۲۶	۲-۲ عنوان در لغت.....
۲۶	۳-۲ عنوان در اصطلاح.....
۲۷	۴-۲ اسمی بودن عنوان.....
۲۸	۵-۲ رابطه‌ی عنوان و اسم.....
۲۹	۶-۲ عنوان در اشعار قدیم.....
۳۰	۷-۲ روش‌های عنوان‌گذاری در شعر قدیم.....
۳۲	۱-۷-۲ نقش مطلع قصیده در عنوان‌گذاری اشعار.....
۳۲	۲-۷-۲ عنوان‌گذاری از طریق نسبت دادن اشعار به شاعر.....

- ۳-۷-۲. عنوان‌گذاری از طریق حرف روی ۳۳
- ۴-۷-۲. عنوان‌گذاری نسبت به موضوع اشعار ۳۳
- ۵-۷-۲. عنوان‌گذاری اشعار از طریق قالب شعری آن ۳۴
- ۶-۷-۲. عنوان‌گذاری اشعار از طریق نسبت دادن به گرد آورنده‌ی آن ۳۴
- ۷-۷-۲. نقش مصحح و ناسخ نسخه‌های خطی در عنوان‌گذاری قصاید ۳۵
- ۸-۲. عنوان در اشعار معاصر ۳۶
- ۹-۲. اهمیت عنوان در ادبیات معاصر ۳۷
- ۱۰-۲. تحول و پیشرفت عنوان‌گذاری در شعر ۳۸
- ۱۱-۲. نقش‌های عنوان ۳۹
- ۱-۱۱-۲. نقش تعیین‌کننده ۴۰
- ۲-۱۱-۲. نقش توصیفی ۴۰
- ۳-۱۱-۲. نقش دلالت‌کننده ۴۰
- ۴-۱۱-۲. نقش جلب‌کننده ۴۱
- ۱۲-۲. انواع عنوان ۴۱
- ۱-۱۲-۲. عنوان خارجی ۴۱
- ۲-۱۲-۲. عنوان اصلی ۴۲
- ۳-۱۲-۲. عنوان فرعی ۴۲
- ۴-۱۲-۲. نشانه هم‌جنس بودن (بیان نوع) ۴۲
- ۵-۱۲-۲. عنوان داخلی ۴۳
- ۱۳-۲. ساختار عنوان ۴۳
- ۱-۱۳-۲. عنوان مفرد (ساده) ۴۳
- ۲-۱۳-۲. عنوان مرکب ۴۳
- ۱۴-۲. نشانه ۴۴
- ۱۵-۲. نشانه‌شناسی ۴۴
- ۱۶-۲. نشانه‌شناسی ساختارگرایی ۴۵

۴۶ دال و مدلول.....	۱۷-۲
۴۷ معنای صریح و معنای ضمنی.....	۱۸-۲
۴۷ نشانه زبانی.....	۱۹-۲
۴۸ نشانه و دلالت.....	۲۰-۲
۴۹ ساختار.....	۲۱-۲
۴۹ ساختار معنی.....	۲۲-۲
۴۹ کارکرد نشانه.....	۲۳-۲
۵۰ انباشت.....	۲۴-۲
۵۰ منظومه‌ی توصیفی.....	۲۵-۲
۵۱ تداعی واژگانی و مفهومی.....	۲۶-۲
۵۱ شبکه‌ی ساختاری.....	۲۷-۲
۵۲ هیپوگرام.....	۲۸-۲
۵۲ مربع معناشناسی.....	۲۹-۲
۵۵ نشانه‌شناسی عنوان.....	۳۰-۲

فصل سوم: معرفی شاعران و بررسی تأثیر محیط زندگی و عوامل سیاسی و اجتماعی در انتخاب

۵۷ عناوین شعری.....	
۵۸ مقدمه.....	۱-۳
۵۸ نیما یوشیج.....	۲-۳
۶۰ تأثیر محیط زندگی در انتخاب عناوین اشعار نیما.....	۱-۲-۳
۶۰ تأثیر طبیعت در انتخاب عناوین شعری.....	۱-۱-۲-۳
۶۲ تأثیر عوامل اجتماعی در انتخاب عناوین شعری.....	۲-۱-۲-۳
۶۳ تأثیر عوامل سیاسی در انتخاب عناوین شعری.....	۳-۱-۲-۳
۶۵ تأثیر فرهنگ محیط شاعر در انتخاب عناوین شعری.....	۴-۱-۲-۳
۶۶ احمد شاملو.....	۳-۳

- ۳-۳-۱. تأثیر محیط زندگی در انتخاب عناوین اشعار شاملو..... ۶۸
- ۳-۳-۱-۱. تأثیر طبیعت در انتخاب عناوین شعری ۶۸
- ۳-۳-۱-۲. تأثیر عوامل اجتماعی در انتخاب عناوین شعری..... ۶۹
- ۳-۳-۱-۳. تأثیر عوامل سیاسی در انتخاب عناوین شعری ۷۱
- ۳-۳-۱-۳. تأثیر فرهنگ محیط شاعر در انتخاب عناوین شعری ۷۳
- ۳-۴. محمدرضا شفیعی کدکنی..... ۷۴
- ۳-۴-۱. تأثیر محیط زندگی در انتخاب عناوین اشعار شفیعی کدکنی..... ۷۷
- ۳-۴-۱-۱. تأثیر طبیعت در انتخاب عناوین شعری ۷۷
- ۳-۴-۱-۲. تأثیر عوامل اجتماعی در انتخاب عناوین شعری..... ۷۸
- ۳-۴-۱-۳. تأثیر عوامل سیاسی در انتخاب عناوین شعری ۷۹
- ۳-۴-۱-۴. تأثیر فرهنگ محیط شاعر در انتخاب عناوین شعری ۸۰
- ۳-۵. بدر شاکر السیاب..... ۸۱
- ۳-۵-۱. تأثیر محیط زندگی در انتخاب عناوین اشعار سیاب..... ۸۳
- ۳-۵-۱-۱. تأثیر طبیعت در انتخاب عناوین شعری ۸۳
- ۳-۵-۱-۲. تأثیر عوامل اجتماعی در انتخاب عناوین شعری..... ۸۵
- ۳-۵-۱-۳. تأثیر عوامل سیاسی در انتخاب عناوین شعری ۸۶
- ۳-۵-۱-۴. تأثیر فرهنگ محیط شاعر در انتخاب عناوین شعری ۸۸
- ۳-۶. عبدالعزیز مقالح ۸۸
- ۳-۶-۱. تأثیر محیط زندگی در انتخاب عناوین اشعار مقالح ۹۰
- ۳-۶-۱-۱. تأثیر طبیعت در انتخاب عناوین شعری ۹۱
- ۳-۶-۱-۲. تأثیر عوامل اجتماعی در انتخاب عناوین شعری..... ۹۲
- ۳-۶-۱-۳. تأثیر عوامل سیاسی در انتخاب عناوین شعری ۹۳
- ۳-۶-۱-۴. تأثیر فرهنگ محیط شاعر در انتخاب عناوین شعری ۹۴
- ۳-۷. محمود درویش..... ۹۵
- ۳-۷-۱. تأثیر محیط زندگی در انتخاب عناوین اشعار درویش ۹۸

- ۳-۷-۱-۱. تأثیر طبیعت در انتخاب عناوین شعری ۹۸
- ۳-۷-۱-۲. تأثیر عوامل اجتماعی در انتخاب عناوین شعری ۱۰۰
- ۳-۷-۱-۳. تأثیر عوامل سیاسی در انتخاب عناوین شعری ۱۰۱
- ۴-۷-۱-۴. تأثیر فرهنگ محیط شاعر در انتخاب عناوین شعری ۱۰۳

فصل چهارم: عناوین شعری مشابه شاعران هم مکتب؛ عناوین شعری مشابه؛ زیبایی شناسی عناوین

- شعری ۱۰۴
- ۴-۱-۱. مقدمه ۱۰۵
- ۴-۲-۱. تشابه میان عناوین شعری شاعران هم مکتب ۱۰۵
- ۴-۲-۱. نیما یوشیج ۱۰۵
- ۴-۲-۱-۱. کلاسیسم نیما ۱۰۶
- ۴-۲-۱-۲. رمانتیسم نیما ۱۰۶
- ۴-۲-۱-۳. نوگرایی نیما ۱۰۷
- ۴-۲-۱-۴. سمبلیسم نیما ۱۰۷
- ۴-۲-۲. احمد شاملو ۱۰۸
- ۴-۲-۲-۱. کلاسیسم شاملو ۱۰۸
- ۴-۲-۲-۲. رمانتیسم شاملو ۱۰۸
- ۴-۲-۲-۳. نوگرایی شاملو ۱۰۹
- ۴-۲-۲-۴. سمبلیسم شاملو ۱۰۹
- ۴-۲-۳. شفیعی کدکنی ۱۱۰
- ۴-۲-۳-۱. کلاسیسم شفیعی کدکنی ۱۱۰
- ۴-۲-۳-۲. رمانتیسم شفیعی کدکنی ۱۱۰
- ۴-۲-۳-۳. نوگرایی شفیعی کدکنی ۱۱۱
- ۴-۲-۳-۴. سمبلیسم شفیعی کدکنی ۱۱۱
- ۴-۲-۴. سیاب ۱۱۲

- ۱۱۲..... ۱-۴-۲-۴. کلاسیسم سیاب.
- ۱۱۲..... ۲-۴-۲-۴. رمانتیسم سیاب.
- ۱۱۳..... ۳-۴-۲-۴. نوگرایی سیاب.
- ۱۱۴..... ۴-۴-۲-۴. سمبلیسم سیاب.
- ۱۱۴..... ۵-۲-۴. عبد العزیز مقالح.
- ۱۱۵..... ۱-۵-۲-۴. کلاسیسم مقالح.
- ۱۱۵..... ۲-۵-۲-۴. رمانتیسم مقالح.
- ۱۱۵..... ۳-۵-۲-۴. نوگرایی مقالح.
- ۱۱۶..... ۴-۵-۲-۴. سمبلیسم مقالح.
- ۱۱۷..... ۶-۲-۴. محمود درویش.
- ۱۱۷..... ۱-۶-۲-۴. کلاسیسم درویش.
- ۱۱۷..... ۲-۶-۲-۴. رمانتیسم درویش.
- ۱۱۸..... ۳-۶-۲-۴. نوگرایی درویش.
- ۱۱۹..... ۴-۶-۲-۴. سمبلیسم درویش.
- ۱۲۰..... ۳-۴. عناوین مشابه شاعران مورد بررسی.
- ۱۲۱..... ۱-۳-۴. "شب".
- ۱۲۲..... ۲-۳-۴. واژه‌ی "نامه" یا "پیام".
- ۱۲۳..... ۳-۳-۴. با بررسی عناوین اشعاری که واژه "رثا" دارد.
- ۱۲۴..... ۴-۳-۴. خواننده با بررسی عناوینی که واژه‌های "سرود"، "آواز" و "أغنية" دارد.
- ۱۲۴..... ۴-۴. زیبایی‌شناسی عناوین اشعار.
- ۱۲۵..... ۱-۴-۴. نیما یوشیج.
- ۱۲۵..... ۲-۴-۴. شاملو.
- ۱۲۶..... ۳-۴-۴. شفیعی کدکنی.
- ۱۲۷..... ۴-۴-۴. سیاب.
- ۱۲۷..... ۵-۴-۴. مقالح.

۱۲۸.....	۴-۴-۶. درویش
۱۲۹.....	فصل پنجم: دلالت عناوین شعری
۱۳۰.....	۱-۵. مقدمه
۱۳۱.....	۲-۵. دلالت عناوین شعری
۱۳۱.....	۱-۲-۵. دلالت "شب" در عناوین اشعار
۱۳۲.....	۱-۱-۲-۵. "هست شب": نیما یوشیج
۱۳۲.....	۱-۱-۱-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
۱۳۳.....	۲-۱-۱-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
۱۳۵.....	۲-۱-۲-۵. "شب‌گیر": شاملو
۱۳۶.....	۱-۲-۱-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
۱۳۷.....	۲-۲-۱-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
۱۴۱.....	۳-۱-۲-۵. "شب در کدام سوی سیه تر": شفیعی‌کدکنی
۱۴۱.....	۱-۳-۱-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
۱۴۲.....	۲-۳-۱-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
۱۴۷.....	۴-۱-۲-۵. "لیلة القدر": سیاب
۱۴۷.....	۱-۴-۱-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
۱۴۸.....	۲-۴-۱-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
۱۵۱.....	۵-۱-۲-۵. "یا لیل": مقالیح
۱۵۲.....	۱-۵-۱-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
۱۵۳.....	۲-۵-۱-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
۱۵۷.....	۶-۱-۲-۵. "لیل یفیض من الجسد": محمود درویش
۱۵۸.....	۱-۶-۱-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
۱۶۱.....	۲-۶-۱-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
۱۶۵.....	۲-۲-۵. دلالت "سرود" و "ترانه" در عناوین اشعار

- ۱۶۶..... ۱-۲-۲-۵. "آواز قفس": نیما یوشیج
- ۱۶۶..... ۱-۱-۲-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
- ۱۶۷..... ۲-۱-۲-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
- ۱۶۹..... ۲-۲-۲-۵. "سرود ابراهیم در آتش" شاملو
- ۱۶۹..... ۱-۲-۲-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
- ۱۷۱..... ۲-۲-۲-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
- ۱۷۴..... ۳-۲-۲-۵. "سرود ستاره": شفیعی کدکنی
- ۱۷۴..... ۱-۳-۲-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
- ۱۷۵..... ۲-۳-۲-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
- ۱۷۷..... ۴-۲-۲-۵. "اغنية السلوان": سیاب
- ۱۷۸..... ۱-۴-۲-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
- ۱۷۹..... ۲-۴-۲-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
- ۱۸۱..... ۵-۲-۲-۵. "أغنيات صغيرة للحزن": مقالح
- ۱۸۲..... ۱-۵-۲-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
- ۱۸۳..... ۲-۵-۲-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
- ۱۸۶..... ۶-۲-۲-۵. "أغنية ساذجة عن الصليب الأحمر": درویش
- ۱۸۷..... ۱-۶-۲-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
- ۱۸۸..... ۲-۶-۲-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
- ۱۹۱..... ۳-۲-۵. دلالت "رثا" در عناوین اشعار
- ۱۹۱..... ۱-۳-۱-۵. "الرثاء": نیما یوشیج
- ۱۹۲..... ۱-۱-۳-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
- ۱۹۳..... ۲-۱-۳-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
- ۱۹۴..... ۲-۳-۲-۵. "مرثیه": شاملو
- ۱۹۵..... ۱-۲-۳-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
- ۱۹۶..... ۲-۲-۳-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)

- ۱۹۸..... ۳-۳-۲-۵. "از مرثیه‌های سرو کاشمر": شفیع کدکنی.....
- ۱۹۸..... ۱-۳-۳-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان.....
- ۱۹۹..... ۲-۳-۳-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن).....
- ۲۰۰..... ۴-۳-۲-۵. "مرثیه جیکور": سیاب.....
- ۲۰۰..... ۱-۴-۳-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان.....
- ۲۰۱..... ۲-۴-۳-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن).....
- ۲۰۳..... ۵-۳-۲-۵. "رثاء بقعه ضوء": مقالح.....
- ۲۰۴..... ۱-۵-۳-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان.....
- ۲۰۵..... ۲-۵-۳-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن).....
- ۲۰۸..... ۶-۳-۲-۵. "مرثیه": درویش.....
- ۲۰۸..... ۱-۶-۳-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان.....
- ۲۰۹..... ۲-۵-۳-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن).....
- ۲۱۰..... ۴-۲-۵. دلالت "نامه" در عناوین اشعار.....
- ۲۱۰..... ۱-۴-۲-۵. "نامه": نیما یوشیج.....
- ۲۱۱..... ۱-۱-۴-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان.....
- ۲۱۲..... ۲-۱-۴-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن).....
- ۲۱۵..... ۲-۴-۲-۵. "نامه": شاملو.....
- ۲۱۶..... ۱-۲-۴-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان.....
- ۲۱۶..... ۲-۲-۴-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن).....
- ۲۲۰..... ۳-۴-۲-۵. "پیام": شفیع کدکنی.....
- ۲۲۰..... ۱-۳-۴-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان.....
- ۲۲۱..... ۲-۳-۴-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن).....
- ۲۲۴..... ۴-۴-۲-۵. "رساله": سیاب.....
- ۲۲۵..... ۱-۴-۴-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان.....
- ۲۲۵..... ۲-۴-۴-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن).....

۲۲۹ "رسالة إلى سيف بن ذي يزن": مقالح
۲۳۰ ۱-۵-۴-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
۲۳۱ ۲-۵-۴-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
۲۳۴ ۶-۴-۲-۵. "رسالة من المنفی": درویش
۲۳۵ ۱-۶-۴-۲-۵. بررسی زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی عنوان
۲۳۶ ۲-۶-۴-۲-۵. دلالت عنوان در متن (عنوان و متن)
۲۳۹ فصل ششم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادها
۲۴۰ ۱-۶. مقدمه
۲۴۶ ۲-۶. سنجش سؤال‌ها و فرضیه‌های پژوهش
۲۴۸ ۳-۶. دستاوردهای پژوهش
۲۴۹ ۴-۶. پیشنهادهایی برای پژوهش بیشتر
۲۵۱ فهرست منابع و مآخذ
۲۵۱ الف) منابع فارسی
۲۶۲ ب) منابع عربی
۲۷۰ ج) منابع انگلیسی
۲۷۰ د) منابع اینترنتی
۲۷۳ چکیده انگلیسی

فصل اول:

مقدمه و کلیات تحقیق

۱-۱. مقدمه

بخشی مهم از آثار ادبی جوامع انسانی از آغاز تا دوران معاصر به شعر اختصاص داشته است. این موضوع در ادبیات فارسی و عربی جلوه‌ای درخشان دارد. شعر فارسی و عربی در طی قرن‌ها بازگوکننده عواطف، احساسات و حوادث و تحولات بوده است.

در بررسی صورت و محتوا شعر فارسی و عربی هرچه از گذشته به سوی دوره معاصر نزدیک‌تر می‌شویم عنوان در شعر نقشی بارزتر پیدا می‌کند به گونه‌ای که امروزه می‌توان گفت عنوان نقشی جدی در فهم شعر ایفا می‌کند.

در نقد معاصر "عنوان شعری" از اهمیتی ویژه برخوردار است؛ زیرا عنوان، نخستین مدخل ورود به عالم متن است. ناقدان در نقد جدید، برای عنوان در متن ادبی اهمیت زیادی قائل هستند چرا که آن از مهم‌ترین عناصر متن به شمار می‌رود، چون عنوان نخستین اشاره‌ای است که متوجه مخاطب می‌گردد، و مدخلی که از طریق آن پژوهشگر می‌تواند به اعماق متن وارد شود و دلالت‌های آن دریابد و رابطه‌ی که در میان عنوان و متن آشکار کند.

برخی ناقدان، اصطلاح مدخل‌های متن^۱ را "پیرامنتی" ترجمه کرده‌اند و بنا بر پیشنهاد برخی استادان، اصطلاح مدخل‌ها جامع‌تر از "پیرامنتی" است، بنابراین، ما در این رساله اصطلاح مدخل‌ها را به کار برده‌ایم.

۱-۲. بیان مسأله

متون ادبی از دیر باز در زندگی انسان‌ها تجلی داشته است، و از این رو همواره مورد توجه و بررسی و

1- seuils